

DOMINICA PRIMA POST EPIPHANIAM,

EVANGELIUM, LUCÆ II.

Cum factus esset Jesus annorum duodecim, ascendentibus illis Hierosolymam, secundum consuetudinem diei festi, consummatisque diebus cum redirent, remansit puer Jesus in Hierusalem: et non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non invenientes, regressi sunt in Hierusalem, requirentes eum. Et factum est post triduum, invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, et interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, super prudentia et responsis ejus. Et videntes, admirati sunt. Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, et venit Nazareth; et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientia, et ætate, et gratia apud Deum et homines.

CONCIONES.

- I. Quomodo quærendus Christus seu gratia ejus amissa.
- II. Quid fecerit Christus ab anno 12. usque ad 30.
- III. Motiva ad honorandos parentes.
- IV. Incitamenta ad progrediendum in virtutibus.
- V. Qua in re et quibus modis proficere Christianus debeat.
- VI. Virtutes tres, quas in s. eucharistia exercet Christianus.
- VII. Festivi dies quomodo colendi.
- VIII. Documenta.
- IX. Mysteria.

CONCIO I.

QUOMODO QUÆRENDUS CHRISTUS SEU GRATIA EJUS AMISSA.

I. Agnoscenda Christi amissio. — II. Relegendum iter per examen conscientie. — III. Dolendum de amisso per contritionem. — IV. Regrediendum in Jerusalem per emendationis propositum. — V. Quærendus inter doctores per confessionem. — VI. Triduum satisfactionis implendum. — VII. Inventus sedulo custodiendus.

THEMA.

Pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Luc. II.
Duæ arbores in paradiso erant, quibus vita

CONCIONES AUCTARII.

- I. Ad primam Christi concionem invitantur varii.
- II. Quomodo loquendum, præsertim liberis cum parentibus.
- III. Quomodo amittatur Christus in diebus festis.
- IV. Quare Christus ejusque gratia tam cito et facile a quibusdam perdat.
- V. Quid egerit Christus ab anno duodecimo usque ad trigesimum.
- VI. Quare Christus adolescentiam suam absconditam voluerit.

hominum vel perdenda erat, vel conservanda; arbor mortis, et arbor vite: nemo moriturus erat nisi qui gustasset arborem mortis, nemo vitam servaturus, nisi gustasset arborem vite. Pari ratione in Ecclesia duæ quasi arbores sunt, quibus Christus seu gratia ejus vel perditur vel invenitur; peccatum et poenitentia: Christus amitti non potest nisi per peccatum, nec amissus inveniri, nisi per poenitentiam. Quando ergo hodiernum evangelium docet nos rationem inveniendi per poenitentiam Christum semel amissum, audiamus ejus doctrinam.

I. Agnoscenda est Christi amissio, seu gratiæ

ejus: agnoscenda sunt peccata. Ita parentes Christi tametsi primo, quidem non cognoverunt ejus absentiam, cum egressi sunt Jerosolyma, agnoverunt tamen post in via, unde cœperunt regredi, etc. Pari ratione nos cum peccamus, ordinarie tunc non advertimus perdere nos Christum. Ergo saltem advertamus postea, dum adhuc sumus in via et statu merendi (nam cum ad terminum pervenerimus, nihil amplius juvat agnoscere peccata). Primo, quia nisi id agnoscamus, Christum non quæremus; nemo enim quærit quod nescit se amisisse. Unde optime Seneca, epist. XXVIII. ait: «Initium est salutis, notitia peccati. Nam qui peccare se nescit corrigi non vult. Deprehendas te oportet antequam emendes.» Et S. Bernardus, epist. CXIX. ad Innocentium: «Non quærit redimi qui se nescit esse captivum.» Si non quæramus redimi, consequenter nec dolemus de nostra captivitate.

Secundo, si id non agnoscamus, Deum non glorificabimus nec gratias ei agemus pro accepta medela. Hac de causa Christus interrogavit cæcum illum, Luc. XVIII. quid sibi vellet fieri: ut nimirum cæcus priusquam curaretur, agnosceret cæcitatem suam et beneficium curationis. Ob eamque causam observant aliqui, nullum mentis inopem sanæ menti restitutum esse a Christo, quod videlicet tales morbum suum non agnoscerent. Multi vero ejusmodi cæci et fatui spiritualiter, qui defectus suos non vident. Scribit Seneca, epist. L. de Harpaste uxore sua facta: «Incredibilem tibi narro rem, sed veram; nescit esse se cæcam: subinde pædagogum suum rogat ut migret, ait domum tenebrosam esse. Hoc (pergit Seneca) quod in illa ridemus, omnibus nobis accidere, liqueat tibi: nemo se avarum esse intelligit, nemo cupidum. Cæci tamen ducem quærent, nos sine duce erramus et dicimus: Non ego ambitiosus sum, sed nemo aliter Romæ potest vivere: non ego sumptuosus, sed urbs ipsa magnas impensas exigit: non est meum vitium, quod iracundus sum, quod nondum constitui certum genus vite; adolescentia hæc facit. Quid nos decipimus?» Hæc Sen. Dolendum sane, quod multi non uno tantum die, sed toto sæpe anno vivunt sine Christo, nec tamen id advertunt, nunquam sibi dicunt: *Estne Deus in nobis, annon?* Quamobrem recte S. Gregorius, in Job. IV. ait, iniquos consumi a peccatis sicut vestis consumitur a tineâ, id est, absque sensu, juxta id Job IV. *Consumuntur velut a tineâ.* «Tineâ, inquit, damnum facit et sonitum non facit: ita iniquorum mentes, quia damna sua considerare negligunt, integritatem quasi nescientes perdunt, etc.» Quare ne expec-

tes a Christo medelam, si nescias te infirmum esse: ne putes tibi inveniendum Christum, si nescias a te perditum.

II. Revertendum per iter, quod sine Christo egimus, hoc est, vita nostra male acta discutienda per examen conscientie. Sic parentes Christi agnoscentes eum abesse, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos et notos. Ergo pari modo percurrendæ tibi sunt viæ vitæ tuæ, in quibus ambulasti, et disquirenda loca familiaria ac nota, in quibus degere, et personæ, cum quibus agere consuevisti, ut parentes, consanguinei, domini, servi, vicini, amici, emptores, venditores, etc. redeundum ad ea, per quæ transisti; pensandum quid dixeris, feceris, cogitaris; circumeundum undique cum sponsa, Cant. III. dicente: *Surgam et circuibo civitatem, per vicos et plateas quæram, quem diligit anima mea.* Sed quid opus, inquires, tam rigido examine? Annon satis fuerit, si paratus sim ad confitenda peccata, si menti meæ occurrerent? Non sane; sed requiritur, ut faciamus id quod possumus, et pro viribus quæramus omnia nostra scelera latentia in corde; primo, ut ea detestari et cavere possimus in posterum, adeoque radicis evellere, quæ si in nobis nesciamus, quomodo evellemus? Cum quid in terram lapsum perdidisti, accendis lumen, inclinas te in terram, omnia demum rimaris, everris domum, uti mulier, illa Luc. XV. Si scias fures aliquos esse in domo tua, v. g. inter famulos, nequaquam sat tibi erit, tonare contra furtum, et execrari eos quotquot furtum faciunt; sed præterea adlaborabis, ut fures illos nosceas, et domo tua expellas, ne rem tuam ipsi perdant. Cur non id facis animæ tuæ? Quomodo confessarius ejiciet tibi fures tuos, qui despoliant animam tuam, si eos tu abscondas?

Secundo, ut digni fiamus Dei gratia, amicitia et desponsatione, si nimirum non in voto tantum, sed facto ipso tergamus omnes animæ maculas, ut sponso animarum nostrarum Christo, sanctissimo et purissimo, similiores reddamur, et exactius placeamus. Si enim solent puellæ nubiles, ut sponsum sibi acquirant, contueri se in speculo ad tergendas sordes, nec satis esse existimant, si dicant se eas abstersuras, si quas sibi adhærere audierint, cur non eodem studio perpoliemus animas nostras Christo desponsandas? Cæterum, si hujusmodi puella repentino et insperato futuri sponsi adventu illota deprehendatur vel cogatur prodire in conspectum sponsi, cum minime existimabat; nemo hoc ei vitio vertet, modo faciat aliquid, quantum tempus fert, quo nimirum ostendat se, si otium foret,

mundiorem prodituram. Ita omnino cum quis obruitur in sperato mortis periculo, vel impeditur justa alia ratione, discutere conscientiam ad confessionem peragenda, satisfaciet si aliqua tantum peccata enumeret, vel (si hoc non potest) in genere tantum asserat sese peccatorem et dolere de peccatis. Porro si puellæ sæpe diem integrum in sui ornatu consumunt, ut sponso se adornent, annon merito etiam diem unum impendimus examini conscientiæ, ut placeamus Christo? Sane parentes Christi *venerunt iter diei et requirebant eum.*

III. Dolendum de amisso, quod fit per contritionem, vel saltem attritionem (quæ accedente confessione sufficit.) Sed cur requiritur contritio, seu dolor et detestatio peccati? Annon sufficit charitas, fides aut misericordia? Resp. hæc præcise non sufficere, sed requirere dolorem; postulat enim charitas, ut homo doleat de offensa commissa in amicum eique satisfaciat. Fides quoque poscit ut quærat homo medelam per virtutem passionis Christi, id est, per sacramenta. Misericordia etiam exigit ut subveniat quis propriæ miseræ, quod fit per penitentiam: ergo requiritur contritio: primo, ut per eam retractemus, in quantum est possibile, injuriam Deo illatam, detestando peccata nostra. Nemo quidem recte dicit: Volo non peccasse, sed solum potest dicere: Vellem non peccasse. Hoc ergo saltem dici, sed ex animo vult a nobis Deus, verbo seu facto, idque agimus cum ex corde dolemus de peccatis admissis. Simili ratione gentilium tyranni a Christianis petere solebant, ut Christum detestarentur et crucem, etc. quod nimirum ostenderent se Christi fore hostes, et amicos idolorum. Sic imperat rex subditis ut rescindant et dilacerent fœdus, quod cum ejus hoste contraxerunt. Denique, sic cum Job et Jeremia maledicimus diei in qua nati sumus, hoc est, in qua peccare cœpimus.

Secundo, ut per hunc dolorem puniamus modo aliquo peccata in nobis ipsis, atque ita confirmemus odium nostrum erga illa. Quia enim cor nostrum fons est peccatorum, jure id affligimus per tristitiam ut reum. Hac ratione imperator imperat civitatibus devictis, ut demoliantur ea propugnacula, quorum robore et præsidio nixi illi restiterunt, uti fecit Henricus s. imperator Trojæ Italiæ tum civitati, auctore Glabro. Cor tuum, o peccator, tale propugnaculum fuit durum et obstinatum, e quo in Deum Dominum tuum pugnasti; ergo conterendum et demoliendum est, si vis in gratiam recipi.

IV. Regrediendum in Jerusalem quod fit per emendationis propositum. Sic enim cum paren-

tibus Christi rursus ascendimus in cœlestem Jerusalem, unde prius descendimus, dum spondemus nos redituros in viam mandatorum Dei, quam prius deseruimus. Sic prodigus ille filius, in se reversus dicebat: *Surgam et ibo ad patrem meum, etc.* Luc. XV. Etenim per emendationis propositum, vertimus nos in viam, ita ut qui prius aberrando pergebamus versus infernum, post incipiamus pergere versus cœlum. Sed quid opus hoc proposito? Primo, ut hoc pacto culpam deprecemur et Deum ad misericordiam flectamus, qua in gratiam nos recipiat, dum qui præterita obsequia nulla ei offerre possumus, spondemus saltem futura; quomodo debitor ille decem millium talentorum, cum non haberet, unde redderet, promisit se soluturum, si dilatio daretur: *Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi, Matth. XVIII.* Sic filii puniendi promittere solent patri, se nil mali, in posterum saltem, admissuros, et audiuntur sæpenumero.

Secundo, ut Deo fidem demus, nos in posterum ei non adversaturos, sed in obsequio et devotione ejus permansuros. Sic enim victores spoliant armis victos, si acceperint eos in dedicationem, et hi ultro offerunt ea in signum, quod non velint amplius pugnare. Sic reges ac duces capti non prius dimittuntur, quam jurent se in posterum hostes non futuros, et præsent cautionem. Sic legimus Mariam Ægyptiacam, cum adhuc peccatrix esset, Jerosolymis ab ingressu templi, in festo exaltationis s. crucis, divinitus fuisse repulsam, quoad Deiparæ imagini sponderet, nullis se in posterum libidinibus polluentem, apud Sur. 9. apr.

V. Quærendus in templo inter doctores. Sic fecere Christi parentes; quos etiam imitabimur, si ad Ecclesiam pergentes dicamus confessariis nostris, qui Ecclesiæ sunt doctores, qua ratione Christum peccando perdidimus. Sponsa illa dilectum quærens, interrogavit vigiles, qui custodiunt civitatem: *Num quem diligit anima mea vidistis?* Subditque: *Paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea, Cant. III.* Forsitan et Deipara attingens portas Jerosolymæ quæsit earum custodes seu vigiles, num vidissent Filium ejus, inde forte egredientem. Sed cum hi visum a se negarent, ingressa civitatem, quæsit eum in templo in medio doctorum, qui veri vigiles sunt, animarum scilicet non corporum, et hi monstrarunt Jesum. Quare per vigiles illos pastores designantur et confessarii. Hos oportet quæras, horum stes consilio, si Christum vis invenire. Et quemadmodum solent vigiles urbium, examinare ingredientiæ, unde veniant, quid ferant, et quo tendant; ita officium con-

sessariorum est examinare illos, qui Christum invenire volunt, quid gerant, unde veniant, etc. Dicit forte aliquis: Quid illorum interest, scire arcana mentis meæ? Cur ergo hæc illis pandam? Respondetur mox, sic voluisse Ecclesiæ regem Christum, qui vigiles hos constituit ut explorent hominum animos, quando eis dedit claves regni cœlorum et potestatem aperiendi ac claudendi, solvendi ac ligandi. Jure autem hoc fecit: primo, ut per accusationem propriam mereamur ejus gratiam et indulgentiam. Solent enim irati domini facile sedari cum quis ultro fatetur humiliter culpam suam. Unde bene S. Augustinus, serm. CXVIII. dixit: « Melior est in malis humilis confessio, quam in bonis superba gloriatio. » Et quidam anachoreta rogatus, quam potissimum ad cœlum viam invenisset, respondit: « Si se homo semper accuset, » apud Dorotheum, doct. VII.

Secundo, ut hoc pacto homines a peccando absterreantur. Ut ergo sepiuntur horti spinis, ne quis externus ingredi et rapere quid attentet: ita nobis hoc spinoso confessionis sepe intercludere voluit Christus viam ad peccandum, juxta id Ose. II. *Sepiam viam tuam spinis, etc.* Parum aut nihil est, si confessario tuo dicas te peccatorem esse, aut recenseas unum vel alterum peccatum: et nihil ex hoc erubescas neque emendaberis. Omnia recensenda sunt in specie et cum circumstantiis: hoc frænum est, hæc spinæ sunt.

VI. Triduum inquisitioni dandum; siquidem et Christus post triduum inventus est. Prima dies contritionis, altera confessionis, tertia satisfactionis est. Porro sicut tertia die nondum completa inventus est Christus a parentibus, juxta probabiliorem sententiam Euthymii, Jansenii, Cajetani, ita in penitentia nondum sit completa, sed inchoata tantum per promissionem satisfactionis. Voluit autem Christus ut ejus inquisitioni et labori penitentia tertium hunc diem adderemus: primo, ut peccati, quo Christum perdidimus summum bonum, amaritudinem ex parte degustemus, juxta id Jerem. II. *Vide quia malum et amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum.* Si omnis pœna simul cum culpa statim ad primum gemitum remitteretur, nesciremus quantum fellis et veneni sub mellita peccati superficie lateret. Ideo variis miseris et afflictionibus subjicimur, ut ex parvis condonati peccati reliquis cognoscamus, quam immane supplicium illos maneat, quibus hic remissum non est.

Secundo, ut hoc medio peccata radicibus evelamus, adhibitis videlicet antidotis eorum, jejunio contra gulam, eleemosyna contra avaritiam, etc. Siquidem confessio radices illas seu habitus malos non tollit.

VII. Denique, postquam inventus est Christus,

sedulo custodiendus est, ne iterum perdat. Sic ubi Deipara reperit Filium, duxit illum domum, et cum eo semper vixit, nec deinceps eum perdidit. Sic etiam fecit sponsa, Cant. III. ubi dilectum suum reperit: *Inveni, inquit, quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam, donec introducam illum in domum matris meæ, et in cubiculum genitricis meæ.* Ergo in domo animæ nostræ includamus Christum, fugiendo occasiones peccatorum, obserando mentem seriis propositis et piis cogitationibus ac meditationibus de timore Dei, et novissimis nostris. Revisamus eum quotidie per examen conscientie; et si ad sæculum egredi oporteat, non ambulemus sine Christo.

Primo enim, quid tibi prodest Christum multo labore quæsisse et invenisse, si rursus eum perdas?

Secundo, quid si cum denuo perditum, invenire postea nequeas? Quis enim hoc tibi promisit? Beati non possunt Christum perdere, damnati perditum nequeunt invenire; nos vero eum perdere, et perditum invenire possumus. Sed si in tempore quæramus, quid enim si præoccupati mortem spatium penitentia invenire non possimus? Quid si in profundum peccatorum lapsi quærere negligamus imo contemnamus? Sic enim testatur Sapiens, Proverb. XVIII. *Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit.* Tunc actum erit tecum. Infinitum chaos est inter Christum et infernum; nemo inde potest ad illum remeare, nemo illum quærere, nedum invenire.

Ergo si aliquando ad arborem mortis ivimus, ibique Christum amisimus, eamus nunc ad arborem vitæ, ad arborem penitentia, ut perditum recuperemus. Sed et recuperatum ut ne dimittamus, subinde degustemus fructus arboris vitæ, quam dicimus penitentiam. Nam uti arbor vitæ non semper prorogasset vitam, nisi sæpius gustata (de sententia communi) ita nec penitentia semel tantum adhibita, si post eam rursus deliqueris. Quoties ergo peccamus, toties adhibenda est, ejus memoria retinenda, proposita ruminanda, etc.

CONCIO II.

QUID FECERIT CHRISTUS AB ANNO DUODECIMO USQUE AD TRIGESIMUM.

I. Studuit humilitati. — II. Studuit obedientiæ. — III. Profecit in litteris et virtutibus. — IV. Juvit patrem in officio. — V. Admavit sponsam suam Ecclesiam.

THEMA.

Jesus proficiebat sapientia, et ætate, et gratia apud Deum et homines. Luc. II.

Prov. XXX. *Tria, ait Salomon, sunt difficulta mihi.*